

Nevoščljivost

Nagon posnemanja ustvarja v marsikaterem človeku enega izmed najgrših, pa tudi najbolj nespametnih grehov, namreč nevoščljivost.

Ali ste že kdaj videli, da bi bila pos in mačka jedla iz ene posode? Pri nas doma smo imeli, lahko rečem, zelo razvajenega psa, ki večkrat ni hotel jesti. Če pa je prišla mačka in je hotela le oblizniti iz njegove sklede, takrat je pa žrl, kakor bi že štirinajst dni ne bil dobil nič jesti. Ko pa ni več mogel, se je vsedel k skledi in je odganjal mačko. — To je slika živalske nevoščljivosti. Ali je kaj takega tudi med ljudmi mogoče? Sv. Avguštin pripoveduje v svojih »Izpovedih«, da je nekoč videl dva otroka, ki še nista znala govoriti. Prvi je bil sit, ker se je pravkar najedel; drugemu pa so še dajali jesti. Tedaj je prvi stisnil male pesti in je jezno gledal svojega brata - dvojčka. Ali ni bilo to nekaj podobnega?

Vidimo torej, da tiči nevoščljivost kot neka hiba v človeku. Ko pa otrok raste, raste ž njim tudi nevoščljivost. Kolikokrat vidimo, n. pr. v šoli, da je učenec (ali učenka) nevoščljiv svojemu tovarišu, ki je marljivejši in bolje zna; pa ga skuša ovirati pri tem. Z grdimi in nedopustnimi sredstvi skuša doseči tisto, česar v plemenitem tekmovanju ne more. Učitelji in učiteljice bi o tem vedeli prav mnogo povedati.

Seveda pa to še ni nevoščljivost, če kdo v lepi in dopustni tekmi skuša doseči svojega tovariša. Prav tako tudi ne, če si kdo želi biti tako zmogel, tako marljiv, kakor njegov tovariš; ali da bi imel prav tako cvetoče podjetje, kakor сосед; da bi dobil tako dobro službo kot prijatelj; da bi bil tudi v

odboru društva, kjer bi pridno delal. Vse to še ni nevoščljivost. Ta se prične šele tedaj, ko bližnjemu pošteno pridobljenega ne privoščimo, če smo žalostni, ko se drugim dobro godi, ali če se veselimo, ko se jim slabo godi, da jih je zadela nesreča, ali če celo premišljamo, kako bi jih mogli pripraviti v nesrečo.

Pa je kar treba pogledati naše male, če se morebiti že pri njih ne pojavlja nevoščljivost! — Tu je eden drugemu polomil konjička, razbila punčko; zakaj? Ker drugemu ne privoščil veselja. — Tam pride drug drugoga tožit! zakaj? Ker se veseli, da bi mu mogel škodovati, da bi bil kaznovan, da bi ga mati ne imela tako rada. — Zopet tam je drug drugemu pomazal zvezek ali raztrgal knjigo, da bi ga učitelj kregal in kaznoval. — Zopet drugi teče prvi iz šole, da pri sosodovih pove, da je njihov sinko zaprt, ali kaznovan.

Pa pomislimo še nekoliko na odrasle! Eden je marljiv, pazljiv, reden, podjeten obrtnik, ki ima roko in glavo na pravem mestu; pa ga njegov сосед, igralec, pijanec, lenuh živega ne more videti in gleda, kjerkoli more, da bi mu škodoval na dobrem imenu, mu odvrnil odjemaice, da bi mu zabranil napredek. — Dekle služkinja je poštena, pridna in varčna, pridno dela in lepo zasluži; druga pa je prav nasprotno lena in razsipna ter je prvi nevoščljiva; kjer le more, ji škoduje; če drugače ne more, pa vsaj z jezikom.

Še huje stvari pa se dogajajo tam, kjer se nevoščljivost goji v večjem obsegu kar med celimi stanovi, rodovi in narodi, ki so v škodo kar celim deželam.

Tudi do umorov in pobojev pride iz nevoščljivosti; saj že v prastarih ča-

sih beremo pretresljivo zgodbo o Kajnu in Abelnu.

Pa če pomislimo, ima človek od vsakega drugega greha večjo korist kot pa od nevoščljivosti; kajti od nevoščljivosti nima prav nič drugega, kakor jezo. Vidimo torej, da je nevoščljivost najbolj neumna pregreha, dasi zahteva zase prav mnogo razumnega dela.

Ne bo odveč, ako se vsi, ki imamo z vzgojo opraviti, prav dobro premislimo, kako bi to grdo napako iztrebili.

Nekaj migljajev o spravljanju sadja

O spravljanju sadnega pridelka smo že mnogokrat govorili in pisali, pa se zdi, da tega pouka ni nikdar dovolj, kaj šele preveč. Saj vidimo te-le čase dan na dan, kako malomarno ravnajo še marsikje s sadjem, zlasti ob spravljanju. Povedano je bilo že neštetokrat, da se pri tem poslu prav po malomarnosti zapravijo velike vrednosti, ki smo jih zlasti dandanes tako potrebni bodisi v obliki živeža ali pa denarja. Ljudje se kar ne morejo navaditi, da bi pri spravljanju sadja postopali tako, kakor narava in lastnosti tega pridelka in pa današnje tržovske razmere zahtevajo.

Opozarjamo torej sadjarje zlasti na te-le, posebno važne točke:

1. **Trebež** — to je vse črvido ali kako drugače pokvarjeno sadje, ki odpade, preden je ves pridelek na drevesu dozorel — je treba sproti pobirati in tako uporabiti, da se v njem uničijo zavijačevi »črvi«. Dokler trebež ni za kakšno drugo rabo, ga dajajmo prašičem, najbolje surovega, pa zdrobljenega, da se ne zadavijo z njim. Taka hrana je za prašiče pravo zdravilo. Jako nespametno ravnajo gospodarji, ki stresajo trebež in gnilo sadje kar na kup in ga tam pustijo, da se kvari še nadalje. Na ta način poskrbe, da se rešijo vsi »črvi«, ki so y črvivem sadju. Za hvaležnost za to

prizanesljivost bodo drugo leto že poskrbeli, da bo črvicega sadja še več. **Trebež prašičem ali na ogenj, gnilo sadje pa globoko v zemljo!**

2. **Poletnih jabolok in hrušek** ne puščajte na drevju toliko časa, da vse zmečé in popadajo na tla! Poletno, pa tudi zgodnje jesensko, pečkasto sadje (jabolka in hruške) je zrelo, ko se začne trebiti in pogosteje odpadati. Zrelost se mu pozna tudi po tem, ker doraste in se počne barvati. Ko opazimo te znake takoj oberimo vse, čeravno je še trdo, pa ga zložimo v sadno shrambo. Ondi bo v nekaj dneh pozorilo, se še bolj pobarvalo in zmečilo. Tako v shrambi pozorelo sadje je mnogo okusneje in sočneje nego tedaj, če ga pustimo na drevesu dozoreti, da je užitno.

Pozno zimsko sadje obirajo pa navadno prerano in s tem oškodujejo okus in trpežnost. Odlajajmo torej s spravljanjem rajši dlje nego običajno in vedimo, da bodo zimska jabolka in pozne hruške mnogo okusnejše in trpežnejše, ako jih spravljamo kolikor moči **pozno**.

3. **Nikdar ne spravljajmo sadja v deževnem vremenu!** Tako sadje je silno nagnjeno k pokvarjenju. Čim bolj suho in solnčno je vreme pri spravljanju, tem boljše zagotovilo za trpežnost.

4. Pri nas je še marsikje slaba navada, da znašajo obrano sadje kar vse na en kup in ga ali sploh nič ne razberejo, ali pa šele kesneje. Mnogo pametneje pa je sadje razbrati že takoj **pod drevesom**. Ze vnaprej je ločiti sorto od sorte. Potem pa vsako sorto zase razberem najmanj v 3 dele. Najprej odberemo vse prav predrobno, piškavo in pokvarjeno sadje, ki nikakor ni za namizno uporabo, ampak za predelavo, bodisi za sušenje, marmelado, sadni sok, ali pa v večjih množinah za sadjevec. Ostalo sadje, ki mora biti zdravo, čisto, brez večje napake, pa razberemo po debelosti v dva dela. To je **namizni izbor I. in II. kakovosti**. Pod drevesom se to hitro

in lahko izvrši in ni potreba pozneje še enkrat muditi časa in prekladati vsega sadja.

5. Zelo napačno je, sadje površno obrati in samo tisto, kar izlahka dosežemo, drugo pa stresti z drevesa. Najlepši plodovi so navadno tudi najbolj od rok in se s takim ravnanjem pokvarijo. Pripraviti je treba zato primerne *lestve, obirače* in vse, kar je še treba, da dobimo k rokam tudi najbolj oddaljene plodove nepokvarjene. Po starem so obirali odznotraj drevesa navzven, po novem pa trgamo sadje bolj od *zunaj navznotraj*. Za to je pa treba posebnih lestev, ki jih prislanjamo kar od zunaj ob obodu vrha.

6. Pri spravljanju sadja je treba paziti na *drevo tako, kakor na sadje*. Če se pokvari kak sad, je škoda samo enkratna, ako pa pri spravljanju polómimo drevo ali strgamo, stresemo ali sklatimo z njega rodni les, ga oškodujemo za mnogo let ali pa celo za vedno. Zato sodijo na drevo sami resni in pametni odrasli ljudje, najmanj pa brezskrbni otroci, ki imajo največje veselje nad tem, ako lomastijo po drevju, da leti s hrupom in truščem sadje na tla. Kjer je pod ebranim drevesom na tleh vse polno listja in drobnih rodnih vejic in češulj, tam so bili na delu divjaki.

7. Premnogo žlahtnega in dragoce-nega sadja se pokvari, ako nimamo pri spravljanju *primerne posodje*. Silno težko je ljudi pripraviti do tega, da bi vse posodje za obiranje, prenašanje in prevažanje sadja občili vsaj z vrečevino, da bi se sadje v njem ne obtiščalo. Vsaj tiste posode, ki v nje sadje trgamo, naj bi bile podložene. To se prav lahko naredi doma brez vseh stroškov. Za prevažanje in nakladanje sadja imamo poseben v to svrhu *zgrajen nakladalni zabo*j, ki ga bomo opisali v prihodnji številki.

8. Nazadnje moramo opozoriti sadjarje tudi na splošno slabo navado, da ravnaajo z obtrganim sadjem tako kakor s krompirjem ali z repo, ker

ga na vse načine *pretresajo*. Kaj korigiramo, ako sad še tako pazljivo obere-mo, ako ga potem pokvarimo z nepotrebnim in neprevidnim pretresanjem! Vsako odbrano in za namizno uporabo namenjeno sadje pretresajmo kolikor mogoče malo in le prav previdno, tako da ne pada globoko, ampak se samo polahko *prevati*. Če stresem nabrano košaro sadja na kup, ne bom obrnil posode v zraku, da bi sadje padalo na kup meter visoko ali še višje, ampak bom polno posodo postavil nalahko poleg kupa na tla, ali pa jo bom držal tik nad kupom in jo prav počasi zvrčal, da se bodo plodovi narahlo prevahali s posode na kup. Tako pretresanje je pravilno.

Vse sorte pa seveda niso enako občutljive. Najbolj se pokvarijo jabolka *rumene barve*, ki imajo prav *tanke*, gladko kožo, kakor n. pr. voščenska in še mnogo drugih.

Jesenski velesejem

Jesenski ljubljanski velesejem od 29. avgusta do 9. septembra bo kaj zanimiva prireditvev. Vse je skrbno pripravljeno, z ljubeznijo in največjo vestnostjo. Zato je tudi upravičenc upanje, da bo uspeh popoln. Poleg splošnega vzorčnega velesejskega oddelka za trgovino, obrt in industrijo, kjer se bodo sklepale kupčije zlasti v strojnih in tehničnih pripravah pa tudi v drugih številnih sezonskih predmetih, ki jih bodo razstavile številne tvrdke, bo letos še cela vrsta razstav:

1. Tujskoprometna razstava, ki bo obsegala propagandni del, strokovno-poučni del in tehnični tujskoprometni del.

2. Razstava slovenskih mest.

3. Kmetijska razstava, ki bo obsegala strokovno poučni kmetijski oddelek, sirarsko in mlinarsko razstavo, razstavo jaje, čebelarstvo razstavo in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in sejem, razstavo poljedelskih strojev in orodja, perutninarsko razstavo in razstavo kuncev.

4. Higijenska razstava.

5. Novodobno gospodinjstvo, ki bo obsegalo stanovanje po načelih smotrenega gospodinjstva zgrajene hiše, opravljanje hišnega dela, uporaba tvarine po narodno-gospodarskih načelih, nakupovanje, gospodinjsko knjigovodstvo, obleka gospodinje, štedenje z zdravjem, telesnimi in duševnimi močmi gospodinje, domačo lekarno in svoji k svojim.

6. Obrtna razstava.

7. Razstava domače obrti.

8. Razstava pohištva, stanovarjske, hotelske in gostilniške opreme in

9. Industrijska in obrtna razstava.

Vse te razstave bodo dale letošnjemu jesenskem velesejmu tudi kulturno-gospodarsko obeležje. Vsaka razstava zase zasluži, da si jo bo vsakdo ogledal, ker bodo vse za vse sloje našega naroda velikega vzgojnega pomena.

Industrijski, obrtni in trgovski oddelek bosta nudila obiskovalcem najboljšo priložnost za nakup in naročila najraznovrstnejšega blaga. Posebno opozarjamo na krasno pohištvo, gospodarske stroje, stroje za obdelovanje lesa in druge stroje za najrazličnejšo uporabo, radio, blago, galanterijo itd.

Beseda o požarih

Dan za dnem čitamo o večjih in manjših požarih, ki uničujejo naše s težavo zgrajene domove in gospodarska poslopja. Da bi se obvarovali v prihodnje te strašne nesreče bi svetoval sledeče: Glavni vzrok, da pogori velikokrat cela vas, je to, da so hiše in sploh vsa poslopja preveč na kupu, in ravno ta okoliščina onemogoča uspešno gašenje in omejitvev požara, tako da se ne da nič rešiti in pogori prav vse do tal.

Kdor postavlja novo poslopje, bodisi na samem bodisi v vasi, naj bi se ravnal po sledečem reku: Hiša naj bo popolnoma sama zase, oddaljena najmanj 15 metrov od drugega poslopja. Hlev za živino bodi tudi sam

zase brez vsakega pristavka, bodisi za steljo, bodisi za suho krmo. Glavna napaka je, da je hlev spodaj, nad hlevom skedenj, zraven še podstrešje vse založeno s suho krmo in zraven še stelja za živino. V takih razmerah je v slučaju ognja vsako reševanje brezuspešno. Mnogokrat še živine ne morejo rešiti radi vrevelike vročine. Ko bi bil hlev zase in skedenj zase, bi se vsaj nekaj obvarovalo.

Kadar si torej postavljaš novo poslopje, postavi hišo popolnoma na samem vsaj 15 m stran od drugega poslopja, hlev za živino popolnoma zase, brez vsakega pristavka bodisi za steljo ali suho krmo, če mogoče tudi oddaljeno 15 m od drugega poslopja. Skedenj pa postavi kar mogoče tako, da ne bo v bližini ne tvojega in ne sosedovega poslopja, vsaj 20 m oddaljen od drugih poslopij. Ravno skednji in kozolci najbolj širijo in povzročajo vneinanje drugih poslopij. Kozolec si postavi izven vasi. Naj velja v naprej načelo: poslopja ne postavljati preveč na kup, ampak narazen. Če si bomo tako uravnali svoje vasi, se bomo že vnaprej obvarovali velikih nesreč, katerih je danes tako veliko.

Živinozdravnik Hugon Turk:

Svinjska kuga in svinjska septikemija

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja so prišle prve vesti iz Amerike o nevarni kužni bolezni svinj, ki poteka z zelo hudim vnetjem črev, trebušnih mezgovnih žlez in pljuč. — Mnogo več ni bilo znano, samo to se je slišalo, da radi te bolezni pogine silovito veliko svinj.

Toda kmalu je bilo drugače: danes ni po svinjski kugi in septikemiji okužena samo Amerika, temveč tudi vsa Evropa in drugi deli sveta. Najprvo se je zanesla bolezen po bolnih prašičih iz Amerike na Angleško, kjer je l. 1896. noginilo radi nje skoraj $\frac{1}{3}$ vseh prašičev. Kuga se je raz-

širila nato na Švedsko, Norveško, Nizozemsko, Dansko, Francosko, Španško, Italijo. L. 1893. je dosegla tudi Nemčijo in bivšev Avstrijo, Ogrsko, Hrvaško in po hrvatskih svinjah tudi naše ozemlje. V vseh teh pokrajinah je obolelo in skoro brez izjeme poginilo mnogo milijonov prašičev; škoda je znašala sto in sto milijonov. Samo v Ameriki je poginilo l. 1888. nad 45 milijonov svinj, katerih vrednost so takrat cenili nad 200 milijonov dolarjev. V bivši Avstriji je bilo n. pr. l. 1895. okuženih 2767 krajev z 28.142 okuženimi prašiči.

Svinjska kuga je sedaj stalna nadloga vseh navedenih pokrajin.

V naših krajih se kuga povečini zanese po okuženih in bolnih prašičih, zato pospešuje razširjanje kuge predvsem *trgovski promet s prašiči*, ki je za gotove naše kraje naravnost usodepoln, ker se kuga stalno vsako leto zanaša in prenaša.

Vsa neizmerna škoda še sedaj ni izučila naših ljudi, da bi iskali edine rešitve v *lastni, domači reji svinj*. — Zatrošena bolezen se seveda lahko tudi stalno naseli v gotovih krajih in od tam se prenaša v bližnjo in daljnjo okolico. Žalostne izkušnje imamo glede tega na naših lastnih tleh, posebno na Došenjskem, Štajerskem in Hrvaškem, od koder se s trgovskimi svinjami redno vsako leto, posebno spomladi, raznese kuga na mnogoštevilne tuje dvorce.

Kljub ogromnemu trudu veterinarne znanosti, se vendar do danes še ni posrečilo dozreti pod najboljšim drobnogledom pravega povzročitelja te bolezni in zato govorimo, enako kot pri steklini — samo le o »strupu«, ki povzroča obolenje, kateremu se skoro redno pridružijo težka obolenja v *črevih, mezgovnih žlezah* ter tudi v *pljučih*, povzročeno po *znanih bacilih*.

Ker imamo poleg glavnega neznane povzročitelja svinjske kuge, še dva znana povzročitelja, zato nastopa bolezen v *raznih oblikah*, kakor je pač eden ali drugi zajedalec močnejši

ali bolj strupen ter eden ali drugi telesni organ manj ali več dovteten ali odporen zoper strup.

Bolezniški znaki so v glavnem sledeči:

Od okužbe do izbruha bolezni (inkubacijska doba) traja najmanj 4 dni, večinoma 8—10, lahko pa tudi 13 do 18 dni. — Bolezen se vedno prične z vročico in telesno toplino, se zviša hitro na 40 in več stopinj ter ostane v težkih smrtnih slučajih stalno visoko in doseže lahko tudi 42°. V 2 do 3 dneh po izbruhu se prikažejo drugi vidni bolezenski znaki.

1. *Pri tako zvani čisti obliki svinjske kuge* je razvoj bolezni navadno bolj počasen. Prvi vidni znak je ta, da se živalim zmanjša slast do jedi, katero sprejemajo le s slabim tekom, se navidezno hitro nasitijo, stoje ob strani ali se zarijejo v steljo. Pozneje se približajo koritu le obotavljaje ali pa sploh ne pridejo blizu. Ako ležeče s silo spravimo na noge, se le neradi gibljejo in so okorni, postaje in ostanejo dolgo časa na enem mestu z zakrivljenim hrbtom in rovešeno glavo. — Skoraj v vsakem slučaju se prikažejo takoj v začetku bolezni znaki *vnetja očesnih sluznih kožic*, radi česar izcejajo iz oči solze in žlemanje, ki je dostikrat tudi gnojno. — Ravno tako se pojavi v prvih dveh dneh *bluvanjanje*, bolnik izmeče iz sebe žlemanje, ki je z žolčem rumeno pobarvano.

V kratkem nastopijo v *telesni koži krvavitve*, katere so različne velikosti, pikčaste do večjih lis in časih tako na gosto, da izgleda koža od daleč enakomerno močno rdeča. Tu in tam krvavi bolnik iz nosnic, dihal, tudi seč (scalnica) je lahko krvava. Vsled krvavitve v možganih se pojavijo *razni krči*.

Začetkom bolezni se črevesno blato zadržuje, živali so zaprte, toda v kratkem nastopijo *driske*; redko-tekoče blato je lahko tudi krvavo. Na tej stopnji bolezni so bolniki navadno že zelo oslabei in lahko poginejo po 4 do 7 dnevni bolezni.

(Dalje.)

Denar

g Vrednost denarja dne 18. avg.
Naš dinar je v Curihu, kakor sploh na inozemskih borzah nekoliko nazadoval. Na curiški borzi je veljal 9.07 centimov. Temu primerno so tudi inozemske valute na naših borzah nekoliko poskočile, vendar ne tako močno, da bi se v našem denarnem gospodarstvu to občutilo. Na ljubljanski borzi so plačevali: 1 angleški funt 274.50 Din, 1 ameriški dolar 56.50 Din, 1 holandski goldinar 22.85 Din, 1 švicarski frank 11.65 Din, 1 avstr. šiling 7.95 Din, 1 belg. belga 7.87 Din, 1 ital. lira 2.95 Din, 1 francoski frank 2.22 Din, 1 češka krona 1.67 Din. — Nemška marka še ne notira na inozemskih borzah, ker je gospodarski položaj v Nemčiji še nerazčiščen. Vendar je opaziti že preokret na bolje, kajti centralni odbor državne banke je že sklenil znižati diskontno obrestno mero od 15 na 10 odstotkov. — Avstrija išče mednarodno posojilo, da krije obveznosti nastale iz poloma kreditnega zavoda.

g Brisanje vojnih dolgov. Angleški in ameriški državniki študirajo vprašanje, če bi se dalo vojne dolgove kratkomalo črtati ali znižati vsaj na polovico, da s tem zboljšajo mednarodno gospodarsko krizo. Kakšno stališče bo v tem pogledu zavzela Francija in druge države, še ni znano.

Cene

g Malo olajšanje cen na debelo. Indeks cen na debelo, ki ga izdaja Narodna banka, kaže za julij nekoliko izboljšanja. V primeri z junijem je položaj v posameznih skupinah naslednji:

	Junij	Julij
rastlinski proizvodi	77.8	78.9
živalski proizvodi	71.7	74.7
mineralni proizvodi	77.4	76.0
industrijski proizvodi	71.7	71.3
skupni indeks	73.8	74.4
izvozni proizvodi	73.7	75.3
uvozni proizvodi	70.1	69.4

radec cen ni samo ustavljen, ampak so se cene tudi nekoliko okrepile. Važno je, da so se cene rastlinskih in živalskih proizvodov nekoliko dvignile in upati je, da so dosegle najnižjo točko ter se bodo še nadalje ojačile. Tudi zavod za konjunktorna raziskavanja v Berlinu, ki je objavil kratek pregled sedanjega stanja, seveda iz obširnih svetovnih, vidičkov, prerokuje preokret današnjega kritičnega stanja in napoveduje postopni povratak k rednim razmeram. — Glede našega indeksa cen je važno dejstvo, da se je cena izvoznim proizvodom dvignila za 1.6 točk, medtem ko so uvozni proizvodi padli v ceni za 0.7 točk indeksa.

Živina

g Zvišanje cen prašičem na Češkem. V minulem tednu so v Češko-slovaški cene prašičem in vsem svinjskim izdelkom nenadoma poskočile. Tako so se v Pragi prodajali prašiči po 14.25 do 14.50 čeških kron (24—24.50 Din) za kg mrtve teže. Na zadnji praški trg je bilo pripeljanih 2667 prašičev, od teh iz Jugoslavije 633 glav. Značilno je, da so se dvignile samo cene prašičem, med tem ko je govedo ostalo pri prejšnjih cenah. — Vendar cene debelim prašičem-speharjem so se znatno dvignile tudi pri nas in so v Sremu dosegle znaten porast. Debele svinje so plačevali po 8 do 15 Din za kg žive teže.

g Mariborski živalski sejem. Na zadnji mariborski sejem je bilo prignanih 20 konj, 15 bikov, 264 volov, 322 krav in 27 telet, skupaj 648 glav. Cene: debeli voli 5—6 Din za kg žive teže, poldebili 3.75—4 Din, vprežni 3.50—5 Din, biki za klanje 3—4 Din, klavne krave debele 3.50—5 Din, plemenske krave 2.75—3.50 Din, krave klobasarice 2—2.75 Din, molzne in breje krave 3—3.75 Din, mlada živina 4.50—8 Din, teleta 6—7 Din. Prodanih je bilo 422 glav. Od teh za izvoz v Avstrijo 51, za Italijo 55. — Mesne cene: volovsko meso I. 14—

16 Din, II. 10—12 Din, meso od bikov, krav, telic 6—8 Din, telečje I. 18—25 Din, II. 8—16 Din, svinjsko 12—24 Din.

g Izvoz živine v Avstrijo. Kakor poročajo iz Gradca, se je uvoz jugoslovanske živine zaradi naših nizkih cen v zadnjem času dvignil navzlic znatnemu povišanju avstrijskih avtonomnih carin, po katerih se vrši ta uvoz. Po novi začasni trgovinski pogodbi z Avstrijo pa lahko izvozimo naslednjo množino po ugodni carini: 10.000 glav goveje živine po 9 zlatih kron za 100 kg, 20.000 komadov lahkih svinj (140—150 kg) po 18 zlatih kron, 15.000 stotov zaklanih svinj mangališke pasme po 26 zlatih kron in 2800 stotov govejega mesa po 23 zlatih kron. — Dosedaj se še ni začelo izvažati po tej ugodni carini. Storili so se tudi koraki, da dobi Slovenija od tega kontingenta primerno količino.

g Izvoz živine iz naše države. Generalna direkcija carin je izdala podoben pregled naše zunanje trgovine v prvem polletju, iz katerega posnemamo nekatere podatke o izvozu naše živine. Letos smo izvozili približno toliko živine kot lani. Izvozili smo 16.044 konj v vrednosti 30·7 milijona Din nasproti 16.708 odnosno 35·4 milijonov Din v lanskem prvem polletju. Izvoz goveje živine je po številu glav kakor tudi po vrednosti nekoliko nazadoval. Letos 50.087 glav nasproti 55.230 glavam lanskega polletja. Po vrednosti pa je ta izvoz zaradi nazadovanja cen padel na 113·3 milijona Din nasproti 139·2 lani in 141·0 mil. Din predlanskim. — Izvoz prašičev se je po številu v letošnjem prvem polletju ponovno povečal: izvozili smo 108.797 glav (lani 101.621, predlanskim 74.818). Po vrednosti pa je ta izvoz nazadoval na 113·3 milijona Din (lani 121·4, predlani 114·0). Izvoz drobnice, ki se je lani znatno povečal, je letos padel zopet na višino 1929 in smo izvozili 108.889 glav za 15·8 mil. Din. Lep napredek pa je

v izvozu perutnine, ki se je povečal od 17·9 mil. Din v prvem polletju 1929 odnosno 43·2 v lanskem prvem polletju na 51·8 mil. Din v letošnjem prvem polletju.

Letina

g Svetovna žitna letina. Cene na svetovnem žitnem trgu padajo, kakor je to vedno običaj po žetvi, ko vse sili z blagom na trg. Po najnovejših podatkih bo pridelek pšenice v Evropi nekaj večji nego lansko leto, medtem ko bo v Severni Ameriki precej slabši. Računajo, da bo znašal pridelek 1·7 do 2·5 milijona ton manj kakor lani. Argentina je letos posejala za 20 odstotkov manj. Francija je pridelala za 2 milijona ton več kakor lani, Madjarska manj. — Zaloge pšenice v Združenih državah, Kanadi in v Južni Ameriki znašajo skoraj 8 milijonov ton. — Italija uvaža v zadnjem času precej pšenice, četudi je žetev tu, kar bi dalo soditi o slabi letini. — Tudi cene drugih žit: ječmena, rži, ovsa, koruze so v zadnji dobi oslabele. — V Jugoslaviji je privilegirano izvozno društvo pokupilo dosedaj okoli 30.000 vagonov pšenice, druge zadrugé pa okoli 6000 vagonov. Po zakonu določena cena znaša 160 dinarjev za 100 kg.

gHmeljska kriza na Češkem. Letina hmelja v Češkoslovaški je zelo dobra in obiranje se je že začelo. V kupčiji pa vlada splošno mrtvilo in so cene za hmeljarje naravnost porazne. Za 50 kg hmelja so kupci plačevali 120 do 250 Kč (202—420 Din ali 4—8 Din za kg). Hmeljarski sindikat se je trudil, da vzdrži cene na vsaj približni višini, je dosedaj pokupil že 35.000 centov. Ves hmelj pa leži v skladiščih, ker ni kupcev. Najboljši kupec je bila Nemčija, ki je pa vsled znatnega dvigovanja lastne produkcije skoraj že popolnoma izostala. Vsled tega neugodnega položaja se vedno bolj uveljavlja zamisel še bolj skržiti hmeljske nasade, čeprav so jih lani zmanjšali za 30 odstotkov. Kako

težko so bili prizadeti češki hmeljarji v zadnjih letih, je razvidno iz teh-le cen, ki so se plačevale za 50 kg hmelja: Od septembra 1926 do avgusta 1927 od 2800 do 4000 Kč; v isti dobi 1927—1928 od 1500 do 2500 Kč; v isti dobi 1928—1929 od 600 do 1500 čeških kron; v isti dobi 1929—1930 od 500 do 900 Kč; v isti dobi 1930 do 1931 od 150 do 550 Kč. Ob zaključku sezone so plačevali po 150 Kč za 50 kg hmelja. Ker znaša potreba Češke po hmelju le 70.000 centov, medtem ko se ga je pridelalo 240.000 centov, se ne ve, če bo mogoče izvoziti ostalih 170.000 centov.

g Hmeljska letina v Savinjski dolini. V Savinjski dolini se je začelo splošno obiranje hmelja. Hmeljarji so odločeni obirati le prvovrstno blago, manj vredno pa pustiti, ker ni izgleda za prodaj. Letošnji pridelek bo prvovrsten, glede množine bo pa zaostajala za lanskim. Savinjski golding je letos izredno bogat na iupulinu in prvovrstni aromi. Kupčije zaenkrat ni nobene, četudi je prišlo že nekoliko kupcev v naše kraje. Cene pri nas še niso določene. Na Nemškem je pridelek pičel, toda kakovost dobra, cena 4 do 5 Din za kg. Na Češkem bo letina bogata, cena pa notira od 3 do 6 Din za kg. — Splošno računajo, da bo letošnji svetovni pridelek znašal okoli 600.000 stotov, to je okoli 10.000 stotov manj kot lani.

g Žitni pridelek v Jugoslaviji. V naših žitnih pokrajinah ni žito povsod dobro uspelo. Nekateri kraji poročajo o bogati letini, drugi zopet o slabši. Tako javljajo iz Banata, da je pšenica tako bogato zarodila, da so cele vasi imele do 30 stotov hektov. V dunavski banovini je bilo pridelanih na 857.000 ha 14 milijonov stotov pšenice, t. j. povprečno na ha 15.44 (lani 11.39) stotov. Za prodajo bo okrog 100.000 vagonov pšenice. — V sremški Posavini je pa pšenica slabo obrodila in sicer povprečno le 7 do 13 stotov na ha. In še ta pridelek je slab. — Okolica Kovine je pridelala 14 do 16 stotov na ha po kakovosti 79 do

82 kg. Ruma 11 do 16 stotov na ha. — Pridelek ovsja je srednji in znaša komaj 7 do 14 stotov na ha. — Ječmena je povprečno 22 stotov na ha. — V Srednji Bački pričakujejo zelo dobro žetev koruze.

g Amerika uničuje odvisne zaloge pridelkov. Ameriška vlada je izdala farmerjem nalog, naj pustijo eno tretjino bombaževega pridelka neobravnega ali naj ga pa zažgejo, če hočejo, da jim bo država še nadalje vzdržela lansko ceno. Letošnja bombaževa letina je namreč izredno bogata in zato obstoji nevarnost, da se cene bombažu popolnoma zrušijo. Že danes je namreč na razpolago dvakrat toliko blaga, kolikor ga svet rabi. Zato so tudi padle cene od maja meseca t. l. do polovice julija od 19.39 na 7.68 centov za libro (0.45 kg). — Tudi žita ima Amerika toliko, da ne ve kam z njim. Ponudila ga je Nemčiji po najnižji ceni, potem Kitajski, kjer vlada strahovito pomanjkanje in glad, toda obe državi sta to odklonili. Sedaj hoče Amerika te zaloge uničiti, da napravi prostor novim pridelkom, ker je letošnja letina tudi zelo bogata. — Kubanska vlada je hotela uničiti eno tretjino sladkorja in eno tretjino tršnih nasadov, ker je toliko zalog, ki jih ni mogoče spraviti v denar. Proti tej nameri se je ljudstvo uprlo in nastala je prava revolucija. Drugod in tudi pri nas je pa sladkor, ta prepotrebna človeška hrana tako draga, da si jo siromak komaj more privoščiti; tam jo pa uničujejo. — Tudi zaloge kave so v Ameriki hoteli pometati v morje, da vzdržijo današnjo visoko ceno, pa jim je ljudstvo to zabranilo. — Tako vidimo dandanes v nekaterih deželah preobilno pridelkov hrane, da ne vedo, kam z njo, v drugih pa milijoni naroda stradajo in umirajo od lakote. To je proklestvo nadprodukcije in nezmernega izkoriščanja nekaterih brezvestnih spekulantov, ki na račun milijonov naroda bogate in v tem svojem stremljenju ne poznajo nobene mere in nobenih nedovoljenih sredstev.